

In de meeste gevallen zal het horizontalisme domineeren daar de lengte in de meeste gevallen meer is dan de hoogte der vertrekken. Alleen bij speciale bouw als die der skyscrapers, zalen, trappenhuisen (Unity Church) of liftkokers zal het tegendeel het geval zijn.

Unity Church op Bijl. VIII is één van de weinige werken van Frank Lloyd Wright consequent doorgevoerd in gewapend beton. Bij de Larkin-kantoren te Buffalo is de betonconstructie omkokerd door metselwerk, een oplossing welke min of meer tweeslachtig is. Zelf zegt Wright van het eerste werk:

It is a concrete monolith, cast in wooden molds or forms. After removing the forms the exterior surfaces are washed clean to expose the small gravel aggregate, the finished result in texture and effect being not unlike a coarse granite. The roofs are simple reinforced concrete slabs waterproofed.

Dit gebouw werd in 1909 voltooid. De tegenwoordige methode legt zich meer en meer toe alleen het gewapende geraamte van het gebouw in beton te storten en de wanden op te trekken van baksteen of beter nog van holle betonblokken of platen. Het systeem Moysé evenals vele andere gaan reeds verder; vloeren en afdekkingen worden ook van holle blokken geconstrueerd ingesloten over de geheele lengte der spanning tusschen balken en zwaluwstaartvormige doorsnede. Een Britsche uitvinder deelde eenigen tijd geleden het volgende mede over het optrekken der muren: steenblokken van 18 bij 9 inch worden door een kleine hydraulische machine vervaardigd en wel tachtig stuks per minuut. Het materiaal is samengesteld uit metaalschuim, vermengd met cement. De steenen worden zwaluwstaartsgewijs in elkaar gevoegd en met cement, dat uit een kroes wordt gegoten, vastgezet.

Al deze uitvindingen en proeven wijzen naar een nieuwe en goedkoopere methode dan het gieten aan één stuk. Deze werkwijze wordt nu echter verder toegepast tot het vervaardigen van schepen, welke begrijpelijkerwijze één geheel moeten vormen. De wanden worden ook reeds door holle blokken opgetrokken met tusschenruimten voor horizontale en verticale verbindingen. Ondervonden is reeds, dat „the casting in one mold” voor de architectuur te kostbaar is. Een werk als Unity Church zou dan ook zeer goed zonder veranderingen van het ontwerp gemaakt kunnen worden door een constructie als hierboven omschreven. Alleen de afwerking der muren zou vlakker worden, wat dan ten gunste van de schilderkunst komt. Zooals het gebouw daar staat is de kleur cementgrijs en zal naar mate het bouwwerk ouder wordt donkerder, zoo niet vuil worden.

Bekijken wij de reproductie op Bijl. VIII goed, dan valt het volgende op te merken. De aanleg der wegen werkt met het gebouw in elk opzicht mee. Trottoir en afscheidingen zijn zorgvuldig behandeld. Voor het plaveisel is ook hier beton gebezigd. Bij de kruispunten der wegen is een uitstekende oplossing gevonden. Door de richting te bepalen wordt het gevaarlijke oversteken vermeden. De afrasteringen der verschillende terreinen, welke hier in Holland zooveel aan prikkeldraadversperringen doen denken, ontbreken hier geheel. De huizen staan alle vrij en onafgesloten op het gras, bereikbaar door paden eveneens van cement. Opvallend zijn hier de perspectievische samenwerkingen van straat en gebouw. De overslappende telefoondraden, op de reproductie zichtbaar, steken helaas af tegen de strakke electriche geleidingen der tram en de lijnen van het gebouw zelf, welke